

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnih prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katoliškarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma se
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dar, izvzema
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 188.

V Ljubljani, v ponedeljek, 17. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Slavnost 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine.

Prisli homo se nazaj,
Če nas svinca in bodala
Mati božja bo var'vala...

Tako poje narodna pesem o slovesu slovenskih junakov l. 1878 ob odhodu v Bosno in Hercegovino. In res, oni ki so toliko srečni, da so po 25letih onih mukepolnih dnij še krepki in zdravi, spominjali so se preteklo soboto kot člani slovenskega Marijinega naroda na Marijin praznik onih dnij, ko so jemali od domovine slovo, ko so se kot levi borili v Bosni in Hercegovini za čast avstrijske zastave in z njimi vzradostila se je zopet, kakor pred 25 leti, Ljubljana in ves naš narod.

Kateremu Slovincu bi pač srce hitreje ne bilo, ko se s ponosom lahko zavedamo besed polkovnika Priegerja, ki je o slovenskih vojakih tedaj, ko so po bojih prvič zopet stopili na domača tla, dejal: »S takimi vojaki hero se posodi laborike... In kakor je tedaj klicala Ljubljana, »Dobro došli junaški sinovi«, tako se je tudi preteklo soboto slovesno okrasila — v predvečer je bil mirozov — in vse je zjutraj hitelo na ulice, da vidi vrle bojevnike iz l. 1878.

Na poti v cerkev.

Po zastavami okrašenih ulicah pomikal se je ob pol 9. uri dopoldne slavnostni sprevod od restavracije »Novi svet« po Marije Terezije cesti, Dunajski cesti in Šelenburgovih ulicah v nunsko cerkev. Na čelu je korakala vojaška godba, svirajoč vesele koračnice, za njo je stopal oddelek veterancev, potem na 400 bojevnikov iz bosensko-hercegovske okupacije, na čelu jim dekoriranci s srebrnimi svetinjami pod vodstvom gg. Rotha in Goršeta, nato pa slavnostni odbor, v katerem so bili naslednji gospodje: Pogačnik, Ženko, Šeme, Korsika, Belič, Zorman, Kralič, Filipan, L. Blaznik, Baloh, Tramte.

Sprevod je zaključil zopet oddelek veterancev. Vseh veterancev je bilo 160. Na prsih so bojevniki imeli pripete črne rumene trakove — a pogled na njihova prsa preprical je slehernega gledalca o njihovi hrab-

rosti. Kar vsak je imel po par svetinj, nekateri kar cele gozdove hrabrostnih odlikovanj in mnogo zaslužnih križcev. Videti toliko zaslužnih mož korakati skupaj — po štiri in štiri v eni vrsti — je bil res slovesen prizor in v spodbudo mladini, ki je gledala z žarečimi očmi na te še vedno krepke postave, ki so stopale trdno in ponosno, kakor pred 25 leti in pričale o žilavosti slovenskega rodu.

V cerkvi.

S tem je bila nunska cerkev, katere glavni altar so redovnice krasno okrasile, natlačeno polna. Cerkevne slavnosti se je vdeležil tudi nadvojvoda Jožef Ferdinand z vsemi tremi v Ljubljani bivajočimi generali in častniškim zborom.

Pred cerkvijo sta ga sprejela člana slavnostnega odbora g. g. Senekovič in Svetek. Izmed svetne gg. smo opazili pri vrtni slavnosti g. g. dvornega svetnika Schaffgotscha, deželnega glavarja Detela, župana Hribarja, markija L. Gozanija, višjega inženirja Oskarja Engliša, dalje tudi polkovnika Lukanca in Prašnikarja, obžalovali pa smo premalo udeležbo upokojenih častnikov, katerih je v Ljubljani vendar okoli 150.

Na prižnico je stopil gimnazij. profesor č. g. dr. Ivan Svetina, ki je bil leta 1878 vojaški kapelan. Njegov navduševalni cerkveni govor prinašamo v današnjem podlistku. Po cerkvenem govoru je č. gosp. dr. Ivan Svetina daroval slovesno sv. mašo ob azistenciji č. gg. župnika Martina Malenška in župnika Hoenigmanna, ki sta se oba pred 25 leti vdeležila okupacije. Stregli so pri maši bivši bojevniki gg. poštna poduradnika Jakob Skala in Franc Štrukelj ter poštna eksped. gg. Miha Palovec in Ivan Jenko. Na koru so redovnice krasno prepevale, za kar jim bodi čast in hvala! Pogled po cerkvi je pričal, da so tu zbrani res sinovi našega naroda. Z vzorno pobožnostjo so se vdeleževali službe božje in se tako zahvaljevali Bogu in Mariji, da so izšli sredi sovražnih krogelj zdravi zopet v krog ljubljenih svojih domačih. Prav vspodbudno je nadvojvoda klečal od povzdigovanja do zavzivanja in dajal lep vzgled ostalim častnikom. Po slovesni zahvalnici zapele so redovnice cesarsko pesem. S tem je bila lepa cerkvena slavnost končana. Po sv. maši se je vršilo na trgu pred cerkvijo

defiliranje

sobojevnikov in veterancev pred nadvojvodo in njegovim vojaškim spremstvom. Na tisoče

ljudi je gledalo ta prizor in vse je bilo soglešno v sodbu, da ni čuda, če je pred tako krepkimi postavami kranjskih fantov plaho bežal Turčin. Stopali so tako trdnih korakov, da se ni poznalo, da imajo na hrbtu že precej leti. stopali so kakor tedaj, ko so stopali leta 1878 za vojaško godbo, ki jim je igrala: »Malo nas je, a smo ljudi!« ... Odlični gospod je korakal poleg priprostega možaka, vse pa je družila ena ponosna misel, da so storili za cesarja in domovino svojo dolžnost. Vzorno defiliranje je napravilo na občinstvo velik vtisek in na tisoče ljudi je spremljalo priljubljene bojevnike na slavnostni prostor k »Novemu svetu«.

Banket.

Ob 1/1. uri popoldne se je vršil na vrtu pri »Novem svetu« banket, katerega se je udeležilo 120 oseb. Opazili smo na banketu pred vsem deputacijo 17. pešpolka gg. podpolkovnika Hergeta, nadporočnika Osk. Galleta in poročnika Samo Vošnjaka. Izmed ostalih udeležencev naj v prvi vrsti omenimo g. nadporočnika Severja iz Kostanjevice, ki je bil pri okupaciji težko ranjen, a je čil in krepak se udeležil slavnosti 25letnice, nadalje smo opazili deputacijo veteranskega društva, mnogo drugih svetnih odličnjakov, posebno lepo pa je bilo videti družbo duhovnikov bivših vojakov č. gg. dr. Svetina, Hönigmann, Zamida, Malenšek s častnimi znaki na prsih. Banketu je predsedoval gimnazijski ravnatelj gospod Andrej Senekovič. To pot je vojaška godba 27. pešpolka, ki je svirala mej banketom, igrala mnogo slovenskih točk.

Prvi je napiljal gospod ravnatelj Senekovič, povdarjajoč eminentno patrijotični pomen slovesnosti in da je vsak, ko je klical ga »naš vojni gospodar« k praporom eden kot prostak, drugi kot častnik, storil svojo dolžnost, vsi skupaj pa so pomagali vplesti novih listov v lavorov venec avstrijske armade. Nihče ne more oporekati trditvi, da so bili napori pri okupaciji večji, nego v marsikateri redni vojski. Marsikdo počiva na bojišču — število teh je šteto (okoli 5000), ni pa število onih, ki so vled velikih naporov dobili kal boleznij v sebi in vrnili se v domovino legli v hladni grob. Radostno — prvi govornik — smo prenašali napore, v svesti si, da delamo na čast vladarju, na korist domovini. Zvestobo in pokornost smo obljubili cesarju in tekom dolgih petindvajset let ni te prispege nihče izmed nas prelomil. Posnemali smo v bojih vzgled cesarjev, ki je pri Sv. Luciji pokazal, kako se ima boriti hraber vojak. Posnemali

smo ga mi in posnemajo naj ga naši potomci! Govornik v navdušenih besedah napije cesarju.

Godba zaigra cesarsko pesem, katero vsi stoje poslušajo.

Drugi govornik je bil rač. nadsvetnik g. Svetek, ki je dejal: Mi se čutimo še danes kot del naše armade. Borili smo se na tleh poškoprenih s krvjo, katero so prelivali pred 100 leti avstrijski vojaki za vlade Leopolda I. in Jožefa II., a je takrat neugodna politična konstelacija preprečila pravi vseh in bili so ondodni kristijani zopet izročeni kruti usodi turškega jarma. L. 1878 pa so avstrijski vojaki zopet prišli tja kot spasitelji, kot rešitelji, prišli so tja z ljubeznijo do ondodnega prebivalstva — kot kulturonoši. Avstrijska vojska je takrat prvič pokazala, kak je njen nastop na podlagi splošne vojne dolžnosti, pokazala je takrat prvič, kako bo taka armada prestala resni boj. Pokazalo se je, da je taka armada organizirana na zdravi podlagi. Govornik zagotavlja, da tudi iz potomcev ne izgine duh avstrijski in kliče »Slava« zmagovalni avstrijski armadi.

Zahvalil se je tej napitnici v samo nemškem jeziku podpolkovnik Herget, povdarjajoč, da zaslužne svetinje na prsih bojevnikov pričajo, da so storili svojo dolžnost. Zelel je, da bi tudi njihovi potomci vedno tako nastopali. Klical je bojevnikom »Hoch!« odzvali pa so se mu »Zivio« klici.

Predsednik banketa g. Senekovič je na to dejal, da »hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovence se ne gane« ter je predlagal udanostno brzojavko cesarju, ki se je takoj odposlala. Brzojavka se glasi: Danes v slovesno okrašen Ljubljani k proslavi 25letnice Bosne in Hercegovine zbrani bojevniki iz l. 1878, dovoljujejo si zagotavljati Vašemu Veličanstvu svojo nespremenljivo zvestobo in udanost.

Zadnji govornik je bil č. gosp. župnik Hoenigmann iz Kroke. S svojim popularnim govorom je dosegel velikanški efekt.

28. junija l. 1878 so sklenile — tako nekako je govoril gosp. župnik — evropske velevlasti, zastopane po svojih zastopnikih na berlinskem kongresu, da naj Avstrija zasede sosedni deželi Bosno in Hercegovino. Skoraj na to je bil razglašen cesarski ukaz, da se mobilizuje 13. vojni kor, njemu na čelu nadpoveljnik tom. baron Josip Filipović. Neprizadeženo naglo se je razširil ta ukaz, ki je veljal tudi našemu 17. pešpolku, 7. in 19. lovskemu bataljonu, obstoječima večinom iz Slovencev, kakor drugim polkom, pri katerih je služilo mnogo Slovencev. V najkrajšem času, takorekoč z električno hi-

LISTEK.

Cerkveni govor

za proslavo 25letnice okupacije
Bosne in Hercegovine.

(V uršulinski cerkvi v Ljubljani na praznik Marijinega Vnebovzetja 1903 govoril dr. I. Svetina.)

„Quae est ista, quae ascendit sicut
aurora consurgens, pulchra ut luna,
electa ut sol, terribilis ut castrorum
acies ordinata?“

„Kdo je ta, ki vzhaja kakor jutranja zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor sonce, strašna kakor urejena vojska?“
(Vis. pes. 6. 8.)

Cesarska visokost! Častiti gostje! Dragi sobojevniki! Zbrali smo se, da proslavimo 25letnico okupacije Bosne in Hercegovine. Slavnost pričenjamo s cerkvenim pravilom, s katerim hočemo sobojevniki, ki smo se okupacije udeležili, zahvaliti Boga, da nas je obvaroval v onem času, ko je mnogo naših tovarišev padlo na bojnem polju, ali pa so si nakopali ob hudih naporih in vremenskih neizgledah bolezni, ki jih je spravila v prerani grob. Nas pa je dobrotljivi Bog ohranil, da moremo po preteku četrtoletja zdravi in trdni v skupnem slavlju obnavljati spomin na resne in vesele do-

godke, ki smo jih doživeli, ko nas je domovinska dolžnost klicala na bojno polje. Zato se spodobi, da opravimo danes pred vsem drugim slovesno zahvalnico tu v lepem Gospodovem svetišču.

Prav primerno smo si za to slavnost izbrali praznik Marijinega Vnebovzetja. Z ozirom na ta praznik obrača sv. cerkev na Marijo v začetku navedene besede Visoke pesmi: »Kdo je ta, ki vzhaja kakor jutranja zarja...«

Vernemu kristjanu je Marija v dušnih in telesnih potrebah »sicut aurora consurgens« — »kakor jutranja zarja«, ki mu vliva up v sree in mu daje moč, da junaško prenaša in premaga vsako neizgodo.

»Pulchra ut luna, electa ut sol« (— »lepa kakor luna, izvoljena kakor sonce« je Marija po svojem vzornem življenju, po svoji svetosti in po svojem veličastvu v nebesih med vsemi svetniki in angeli božjimi.

Pa tudi strašna je svojim in našim sovražnikom: »terribilis ut castrorum acies ordinata«. Ona je po svojem Sinu Jezusu Kristusu glavo strla hudobnemu duhu, prvemu sovražniku človeškega rodu; in kdor v skušnjavah in dušnih nevarnostih kliče Marijo na pomoč, ima v roki orožje, s katerim

more zmagati vse sovražnike svojega večnega zveličanja.

Zgodovina pa priča, kako je Marija s svojo priprošnjo mnogokrat čudovito pomagala tudi na bojnem polju. Kadarkoli so krščanski vojskovodje in bojevniki v hudi nevarnosti zaupno klicali njeno ime, vselej se je pokazalo, da je nebeška kraljica tudi »strašna kakor urejena vojska«. Spomnimo se le enega dogodka.

Bilo je l. 1683. Takrat je stala pred glavnim mestom našega cesarstva, pred Dunajem, velika in dobro oborožena turška vojska. Ze večkrat poprej so Turki ropali, požigali in morili po raznih deželah; tudi Kranjska je veliko pretrpela od njih. Tedaj pa so prodrli z mogočno vojsko prav do cesarske prestolice. S strahom je napolnil ta dogodek prebivalce dunajskega mesta in vseh avstrijskih dežel, ker so povsod dobro poznali krutost in neusmiljenost mogočnega sovražnika. Nevarnost je bila tem večja, ker je število sovražnikov mnogo presegalo število cesarskih vojakov, ki so branili dunajsko mesto. V tej hudi sili naši predniki niso pozabili na Boga. Dunajski meščani in vojaki so se združili v molitvi in so združeni klicali zlasti nebeško kraljico Marijo na

pomoč. In Marija je čula njihovo prošnjo. Ko so bili v največji sili in so že mislili, da se bodo morali podati, so zagledali nenkrat krščanske zastave, vihraječe s holmce, ki se dvigajo v nekoliko daljavi od dunajskega mesta. Došla je nepričakovana pomoč. Bil je poljski kralj Sobieski, pošten in hraber junak, ki se je s svojo vojsko bližal Dunaju. Zjutraj istega dne je bil še pri sv. maši, pri kateri je sam stregel ter z veliko pobožnostjo prejel sv. obhajilo. Po sv. maši je izročil sebe in svoje vojake v Marijino varstvo, potem pa je jezdil mimo vojnih vrst kliče: »Srčno pojdemo v boj, ker smo pod varstvom nebeške kraljice; v boju kličimo sveto Marijino ime!« In hrabri Poljaki so srčno planili nad Turke, Dunajčani pa s cesarsko vojsko, videči pomoč, so jih prišli od nasprotne strani. Vnel se je krvav boj. Iz mesta sem in z bližnjih gričev doli se je razlegalo Marijino ime. Turki so bili kmalu vsi zbegani in oplášeni. Konec je bila sijajna zmaga združenih kristijanov. Sobieski je šel po končani bitki v mesto; njegova prva pot je bila v cerkev, da se zahvali Bogu in Mariji za dobljeno zmago.

(Konec prih.)

trojstvo so dohajali rezervisti iz cele dežele v belo Ljubljano, rezervisti od 1868 naprej, ki so bili doma že v različnih službah, iz različnih stanov, mnogi samostojni gospodarji, mnogi se očetje. Koliko solz so pretočile žene, mnoge matere z nepreskrbljenimi otroci, otroci za svojimi očeti, na strašni klic ljudstva: »Vojska bo, vojska bo«. Po ljubljanskih ulicah so se razlegale vojaške pesmi: »Kaj pa ta vojaški boben« in po drugi ulici zopet: »Kranjski fantje saj smo mi...«

Navdušeni so naši korakali, da se obledejo v vojaške sukne in vzamejo puške na rame. Saj so se zavedali, da gredo pomagati svojim sosedom bratom, od Turka toliko zatiranim kristjanom.

Govornik je opisal boje in napore okupacije. Ker ni bilo železnice in so bile ceste slabe, je bilo pomikanje naše vojske v obeh deželah silno težavno. Brezštevilno krat je bilo treba s telečjakom na hrbtu, puško na rami, 72 patroni okolo pasu, še topove vzdigovati, kedar so se kolesa na slabi cesti globoko vdiral. Gorske baterije so na gorskih prelazih imele veliko sitnosti in težav, zlasti kedar je kake konj ali mula pod težo gorskega topa spodrsnila ali padla. Privsem tem ne smem pozabiti velike vročine meseca avgusta in neprenesljive žeje na potih. Mnogi so vled vročine zboleli, mnogi radi prevelike žeje opešali. Jesti razun vojaške menaže ni bilo, piti razun 36 centi vina ne dobiti.

Tudi za drag denar nisi mogel ničesar kupiti. In kaj, če je deževalo? Ljudje kakor živina so bili v globokem grdem blatu, premočeni da je od njih teklo, stali so na prostem dostikrat cele noči brez strehe.

Nekateri polki niso bili po 5 mesecev nikoli pod streho.

6. avgusta je Jovanović že stal v sredi Mostara in divizija mu je defilirala, vojaška godba po mestu igrala in cesarska zastava vihrala močeno nad mestom.

Vojska v Bosni in Hercegovini ni bila vojska s poštenim sovražnikom. Mnogi Turci je streljal na nas, pa je skoro prišel brez puške s hinavskim nasmehljajem k nam. Vjetniki naše rojake so nepopisljivo mučili, mesarili in žive pekli, oči drli, nosove in ušesa rezali. Gorje tistemu, kateri jim je prišel v roke.

Napore smo voljno prenašali, ker pri tem nismo imeli samo enega interesa, vedeli smo, da za brate Slovence, okovane v turške verige in za njihovo oprostitev prelivamo kri.

Govornik z navdušenimi besedami opiše boj pri Jajcu, kjer je na enega Kranjca prišlo 10 Turkov, a so končno le turške buče morale odjenjati pred puškinimi kopiti, s katerimi so po turških glavah mahali kranjski fantje.

Mnogo je padlo naših tovarišev — pravi govornik, naj jim bo lahka zemlja, saj ne počivajo v tuji zemlji, ampak v zemlji slovanov. Govornik napija dragim sobojevnikom in Avstriji.

Nato zaključil predsednik banket kličoč, da le pod dvoglavim avstrijskim orlom bo srečna slovenska domovina.

Fotografi so posneli posamezne skupine udeležencev banketa.

Ljudska slavnost.

ki se je pričela popoldne ob 4 uri pri »Novem svetu« je bila nekaj velikanskega in dokaz simpatij ljubljanskega prebivalstva do vrlih bojevnikov. Obširno dvorišče je bilo vse v zelenju, v mlajih in električnih svetilkah. Plapolalo je na stotine zastav po dvorišču, kakor na vrta, ki se je svetil v čarobni luči električnih, po drevesih posejanih svetilk. V ozadju se je bliščala podeba plemenitega cesarja. Naval občinstva k slavnosti je bil velikansk. Prodanih je bilo nad 2000 vstopnic. Počastil je zabavo na dvorjvodu Jožef Ferdinand s častniki. »Živio« klici spremljali so visokega gosta in pričali o patriotičnem navdušenju vdeležnikov. Za nadvojvodo in njegove spremljevalce je bil pripravljen poseben paviljon, ovit z zelenjem, cvetkami in slovenskimi ter cesarskimi zastavami. Zabava je bila nepričakovano živahna. Stari znanci so si odkrivali srce, pravili si o dogodkih, katere so doživeli v boju in v teku svojega življenja tekom dolgih 25 let. Prijatelj je zopet spoznal prijatelja. Predsednik veteranskega društva g. Mihalič je v ognjeviti besedah proslavljal slovenske vojaške, ki so na klic cesarjev v pokorščini hiteli pod svojo zastavo in dano jim nalogo izvršili v čast domovine. Dežela, dejal je govornik, je lahko srečna, da ima take sinove. Navdušeno je napil cesarju, nakar je godba zaigrala cesarsko pesem. Pozneje so se oglašili tudi pevci, ki so gromko zapeli »Hej Slovani«, ognjemeti so švigali v jasno noč. Od vojaške godbe je občinstvo odločno zahtevalo, da igra slovenske skladbe; tako smo čuli po dolgem času od vojaške godbe 27. pešpolka tudi naš »Napreje«, ki je pred 25 leti kranjske fante spremljal v boj. Pozno so se ločili tovariši in šli zopet na razne strani po raznih potih življenja — nesoč

seboj prijetne spomine na dan, ko so se po 25 letih sešli še vedno tako živahni in navdušeni za dobro stvar, kakor v nekdanjih mladih dneh.

Povodom slavnosti so izšle tudi krašne razglednice s sliko Jovanovića in Filipovića in s slikami Mostarja, Jajca, Livna, Stolca

Oni, ki se niso mogli osebno udeležiti slavnosti, poslali so brzojavke, izmed katerih omenjamo: dvornega svetnika Šukljeja, majorja markija Gozanija, slovenskih gasilcev iz Prage, idrijskega veteranskega društva, idrijskih bojevnikov gg. Baloha, Bizjaka, Kavdiča, Kende, Kosa, Prelovca, Premiersteina, g. Zelenke iz Tržiča, župana Peternela iz Bleda, gg. Šubica in Plantana, gg. Lajovica, Klinca, Bevea, Ravnikarja, Bistana iz Litije, štabnega nadzdravnika g. Stareta z Reke, sobojevnikov iz Postojne gg. Azmana, Dolenca, Gasparija, Jurca, Kotnika, Kruha, Paternosta, župnika gosp. Normalija iz Hrpelja in četovodje g. Frana Stacula iz Medlje, rezervnega nadporočnika g. Evgena Crusiga iz Tsta itd.

Povdarjati moramo, da so se prireditve izvršile točno, kar ni mala zasluga g. sodnijskega oficila Pogačnika, ki se je takorekoč dan in noč trudil, da se je mogla prirediti tako lepa slavnost.

Posebno priznanje tudi zapisnikarju slavnostnega odbora g. Zenku za njegovo neumorno delovanje. Mnogo je požrtvovalno pomagal odboru tudi g. Hugo Eberl.

Slavnostni dan je za nami. Bojevniki z leta 1878 so pokazali o tej priliki, da zanje še danes veljajo besede polkovnika Priegerja: »Res, kranjski vojski so taki, da je treba iskati boljših. A to dela kri: oni so takšni, kakeršni so bili njihovi očetje!«

Naj Bog vse udeležence slavnosti še dolgo časa ohrani pri najboljšem zdravju, da bodo še dolgo časa vzgled slovenski mladini, kak mora biti Slovenec — zvest staremu slovenskemu geslu »Vse za vero, dom, cesarja!«

Kriza na Ogrskem.

Politično obzorje v ogrski državni polovici že dolgo vrsto let ni bilo tako zamotano kakor zadnji čas. Že davno se je pripravljal huda ura na političnem nebu onstran Litve, zadnje dni je v resnici zagrmelo. Najnovejša kriza, ki so jo povzročili deloma strastni madžarski nacionalci, deloma korupcija maž. krogov, in katero je pospešila neodločnost in vedna popustljivost najvišjih faktorjev, ta kriza meče danes težke reflekske tudi na avstrijsko polovico; cela monarhija je močno prizadeta. Kdor je zasledoval razvoj politične situacije na Ogrskem v zadnjih letih, osobito letos, ta mora biti uverjen, da je skoro popolnoma izključena vsaka poravnava. Prišel je čas, da se reši tisto vprašanje, ki soga spravi na dan leta 1869 z nesrečnim dualizmom.

Konečno in sicer naravno rešitev tega vprašanja bodo najbrže še zavlačevali, a ne izognejo ji se. In kadar pride do tega — čim preje tem bolje — tedaj bomo hvaležni prav od srca ogrskim nacionalnim kričačem, korumpirani mažarski aristokraciji in pa nesrečnemu ministru Khuenu. — Ker si Szell ni mogel priboriti od krone vseh onih narodnostnih koncesij, s katerimi bi zadovoljil opozicijonca, a ker z druge strani ni maral vladati proti narodu in njegovim zahtevam, zato je odšel. — Prišel je je Khuen, ki si je hotel pomagati drugače. Z jedne strani je paktiral z opozicijo ter je ponujal navidezne koncesije, a v istem času je lovil v motnem — kupoval je z dragim denarjem opozicijonalne glasove. Tako je nameraval za enkrat malo počediti parlament, zlomiti opozicijo in prav tihotapsko prodreti z vojsko in še katero drugo nujno predlogo; potem bi razpustil parlament in poskrbel za nove volitve po hrvaškem sistemu. A naključje z onim nespretnim Pappom je hotelo, da so mu se mreže potrgale; moral se je posloviti. Kaj sedaj?

Novi kabinet, če pride brez precejšnjih koncesij, ne bo imel obstanka. Govori se sicer, da vladar ni nasproten temu, da se nekaterim zahtevam popusti, v armado pa, da ne pusti mešati nikomur. V takih razmerah bo prihodnjemu načelniku ogrske vlade stališče neizmerno težko.

Največkrat se imenujeta kandidata za min. predsedstvo predsednik ogr. parlamenta Apponyi in predsed. upravnega sodišča Wekerle. Ta dva bi si znala baje pridobiti največjega respektu v zbornici, tudi med opozicijonalci; osobito Apponyi bi kolikor toliko ugajal vsem strankam, čeprav se je mož zadnji čas odlikoval po svoji izredni dvoličnosti. Samo vprašanje je, koliko časa bi on užival ugled in pa respekt pred opozicijo? Dokler bi jih zalagal s koncesijami. To je pa jasno, da opozicija ne stremi za ničemer drugim in da se vse njene zahteve reducirajo v jedno samo: da se razbije dualizem, da pridemo do personalne unije. — Cesar pride v sredo v Pešto; v četrtek ne bode vsprejemal nikogar, ker je praznik sv. Stefana. Se-le v

petek se začno obečane avdicije. V prvi vrsti bo poklical vladar na razgovor predsednika posl. zbornice Apponyi-ja — predsednika velikaške zbornice Csaky-ja. Za tema pa vse uplívnejše politike. Kakšen bo pač rezultat — tega za sedaj ne ve nihče. Khuen je odpotoval za par dni na svoje posestvo, potem pride zopet v Pešto, da vsprejme cesarja.

O vsprejemih v Budimpešti se poroča: Najprvo bota pri cesarju sprejeta v avdiciji grof Csaky in grof Apponyi. Zatrjuje se, da bo kriza rešena šele v oktobru, do tedaj pa naj bi vladalo prehodno ministerstvo. V četrtek je imela ogrska socialistiška stranka svoj shod in na njem se je sklenilo sledeče: Ker je stranka uvidela, da neodvisna stranka, posebno njen voditelj Košut, noče poleg narodnostnih koncesij zahtevati tudi splošne volivne pravice, je sklenila, na vsej črti iti v boj zoper neodvisno stranko in zavirati vse demonstracije, ki bi se vršile njej v prilog.

Avstrijski parlament in kriza na Ogrskem.

Iz »krščansko-socialnih« dunajskih krogov se poroča, da se vrše pogovori med voditelji različnih strank na desnici, katerih predmet je stališče avstrijskega parlamenta nasproti nagodbi v slučaju narodnostnih koncesij na Ogrskem. Razgovori imajo še čisto neobvezne značaj, vendar je gotovo, da se pripravljajo izven sedanje konstelacije obstoječa parlamentarna skupina, ki bo v slučaju koncesij odklonila nagodbo. Pri tej skupini bo udeležen tudi poljski klub. Sploh se pa misli, da bo v slučaju vojaških koncesij, ki so nevarne za jedinstvo armade, že novo ministerstvo imelo opraviti s to skupino. To se pravi: Koerber gre, ako se ugotdi Ogrum.

Ministerska kriza v Srbiji

je rešena, ali kako — to je seveda drugo vprašanje. Posloviti se je moral iz kabineta tudi vojni minister Atanacković, ki je imel vendar še toliko energije, da ni hotel delati vse tako, kakor so zahtevali morilci Aleksandrovi. Sedaj je zasedel njegovo mesto bivši zarotnik polkovnik Solarević, kar pač dovolj žalostno karakterizuje celo sedanje vlado. Druge portfelje so zasedli isti, katere mo že v zadnji številki naveli: profesor Borisavljević za finance, profesor Ružić nauk in bogoslužje, sekcijski šef Jovanović za pravosodje. Ta kabinet se gotovo ne obdrži dalj, kakor do prihodnjih volitev za skupščino. Za takrat pričakujejo, da bo velika večina radikalna in da se potem osnuje radikalni kabinet. Za sedaj ni v kabinetu nobenega samostojnega radikalca.

Zadoščenje za umor Rostkowskega.

Kakor se poroča iz Monastira, je bil konzulov morilec, orožnik Halim od vojne sodišča obsojen k smrti in ustreljen 13. t. m. ob 5. uri popoldne. Isto tako je bil tudi vojak, ki je stal zraven straže, obsojen k smrti in ustreljen, ker ni preprečil umora. Orožnik, ki je gledal umor od daleč, je bil obsojen na 15 let, neki drugi pa na 5 let težke ječe. Dva častnika sta bila obsojena k degradaciji in izgubi meščanskih pravic. Porta je sedaj hitro zadostila pravici. Kakor se iz tega razvidi, v Konstantinopelu nikakor niso upali, da bi ruski car zopet prosil za zločinca. Seveda, morilec sedaj pač ni bil Albanec, ni se bilo torej treba bati maščevanja arnavtke telesne straže v palači Yildizkiosk.

Balkanski koncert.

Prav zanimiv je razgovor, ki ga je imel dopisnik lista »Giornale d'Italia« v Zofiji z vstaškim četovodjem in intimnim prijateljem Sarafova, s Hristom. Ta mu je pripovedoval, da turška uprava v Makedoniji v trumah podi kmete med vstaše, ker tako nečloveško z njimi postopa. Reformni predlogi nimajo za Makedonijo nobene vrednosti, in vstaši jih bodo pobijali do skrajnosti. »Ali bodo vstaši še dalje poškušali z atentati?« — »Kdo bi vedel,« odvrne Hristo, »Morda ne bo tega več treba. Evropa je ostala hladnokrvna napram solunskim atentatom. Treba bo poiskati druga sredstva, da jo predramimo iz sna. Dinamita nam ne bo manjkalo, ker ga delamo sami.« — »Ali bodele nadaljevali guerilla-vojno?« — »To pa zmerom.« — »Kaj pa Srbi?« — »Srbi so sedaj naši dobri prijatelji. Zato bo vsplapolal vstanek po celistari Srbiji kot posledica srbsko-bolgarske sprave. Sami bi ne bili nikoli zmagali, tudi če se nam pridruži cela Bolgarija. Če bomo pa združeni s Srbi, je poraz sultanov gotov.« — »Kaj pa misli storiti kralj Peter?« — »Zanj je sedaj najugodnejši trenutek, da si utrdi prestol. Ker je bil slabši Aleksander umorjen, in sicer umorjen vled vojaške zarote, zato je armada za dinastijo Karagjorgjevićevo največja nevar-

nost. Kralj Peter ne bo varen na prestolu, dokler ne zlomi drzovitosti svojih častnikov. To pa stori lahko samo tedaj, ako se udeleži osvoboditve Stare Srbije in Makedonije. Ze vled tega mu ne kaže drugo, kakor da postopa skupno z Bolgarijo. Knez Ferdinand bo storil, kar bomo hoteli mi, in tako se bodo Srbi in Bolgari proti skupnemu sovražniku skupno borili.« — »In velesile?« — »Velesile? Avstrija bo nastopila proti nam, Rusija bode pa prav gotovo na naši strani.«

Iz brzojavk.

Novi kardinali. Kakor poroča »Tribuna«, bodo imenovani za kardinale monsignori Merry del Val, Callegari, Bonazzi in Perisoli. — Rusko brodogradništvo v Črnem morju bo odšlo v turške vode. To je v zvezi z dogodki na Balkanu. — Zarota proti francoskemu predsedniku. Na San Domingo so odkrili zaroto proti življenju predsednika. Prijeli so mnogo oseb. — Obrtno razstavo otvorili so v soboto v Szombathelyju na Ogrskem. Protektor bivši min. Szell je imel otvoritveni govor; slavil je kralja. — O ruskem konzulu Mandelstammu, ki je pred tednom odpotoval iz Skoplja v Monastir na mesto umorjenega Rostkowskega — ni nobenega sledu. Bojé sa, da ga niso Turki kje ubili. — Avstrijska vlada je odbila že v drugi prošnji dr. Luje Vojnovića in dr. Kneževića, da bi smela obdržati avstrijsko državljanstvo kot črnogorskega uradnika. Oba zavzemata odlični mesti pri črnogorski vladi. — Vdovi umorjenega konzula Rostkowskega ponudil je sultan 400.000 frankov, ker je prvo ponujanih 200.000 odbila. Sedaj je brzojavno vprašala grofa Lambdorfa, ali ne bi bilo nedostojno jemati odkupnino za umorjenega moža. Lambdorff ji je odgovoril, naj le vzame, in da ji radi tega ne bo odtegnjena protekcija ruske carice. Vdova Rostkowskega je vrnila sultanu vsa turška odlikovanja in tudi neki red, ki ga je ona prejela.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. avgusta.

Osebnost. Župnijo Reteče je dobil č. g. župnik Andrej Šimenec, doslej župnik pri St. Lovrencu. — Župnikom na Katinari pri Trstu je imenovan veleč. gospod Josip Stržinar, dosedaj upravitelj župnije Kontovelj.

Po izvolitvi novega papeža je bila v Celovcu, kakor se nam piše, zahvalna, sv. maša v stolnici dne 11. t. m. Udeležili so se je vsi uradi in zastopniki oblasti. V mestnem odboru se je proč od Rimove profesor Pohl repenčil nad tem, da je dež. predsednik povabil k tej maši tudi občinski zastop, in za njim laja čedni Dobrnikov list, kateremu so bile na potu tudi papeževe zastave na cerkvenih stolpih. V svoji obnemogli jezi postajajo nemški »junaki« že smešni!

Iz celovške škofije. Pred. g. Plešchutz n. g., proš in mestni župnik v Beljaku je imenovan za prošta v Brežah. — V bolnišnici usmiljenih bratov v St. Vidu je dne 7. avgusta umrl č. g. Janez Wagner, prej kanonik v Gospi sveti in vpo-kojeni župnik v Karnskem Gradu. Dosegel je 41 let. N. p. v m. — Čast. gosp. Fr. Fuchs, mestni kaplan v Celovcu je imenovan za župnika v St. Danijelu ob Zili. — Razpisana je do dne 12. sept. župnija St. Rupert pod Celovcem. — Župnijo Hodiše bo začasno oskrboval č. g. Jož. Peterman, župnik na Otoku. — Razpisana je do dne 12. sept. župnija St. Rupert pod Celovcem.

Desetletnica »Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva«. V prijazni in divno romantični Logarski dolini zbralo se je dne 15. t. m. nad sto turistinj in turistov ter družih slovenskih rodoljubov, da proslave 10letnico neumorno delavne »Savinjske podružnice«. Podružnični načelnik gospod Kocbek pozdravi vse vdeležence, posebno zastopnike osrednjega odbora, češke, kamniške, kranjske in podravske podružnice. Zatrjeval je, da se hoče podružnica še intenzivneje lotiti narodnega dela in biti pravi branik slovenske posesti. Njegovemu navdušenemu govoru sledilo je poročilo podružničnega tajnika gospoda Sijavca. Tekom 10 let je podružnica sezidala 6 koč, jubilejno kapelico sv. Cirila in Metoda pod Ojstrico ter verando pri slapu pod Rinko. Zaznamovala in nadelala mnogo poti. Posebno dela pa čast

podružnici pot skozi Turški žleb, o katerem se izražajo tuji turisti, da je najinteresantnejši, kar so ga dosedaj videli. Tajnikovemu poročilu sledile so čestitke Savinski podružnici, nje načelniku in celemu odboru. V imenu osrednjega odbora je čestital v izbornem govoru g. dr. Tomišek, v imenu češke g. dr. Choudonsky, v imenu celjskih Slovencev g. dr. Dežko, gosp. dr. Vrečko je izročil gosp. Kocbeku v imenu nekaterih celjskih Slovencev krasen dar (zlatu uro). Gosp. slavljencev vidno ginjen se je zahvalil za te ovacije in lep spomin. Gospod dr. Rosina je napil slovenskemu kmetu in končno gospodu Logarju, posestniku, v katerega hiši se je slavnost vršila, ter povdarjal zasluge gospoda Logarja za slovensko planinstvo. Gospod notar Orožen iz Kamnika spominjal se je podpirateljev »Slovenskega planinskega društva« in njega velike dobrotnice, celjske posojilnice. Gospod dr. Hrašovec zahvalil je podružničnega tajnika gospoda Sijanca za njegovo požrtvovalno delo, spodbujal mladino do ljubavi svoje rodne zemlje in jezika ter končno nazdravil slovenski domovini. Gospod dr. Tomišek, profesor iz Kranja, napil je navzočim damam. Navdušeno pozdravljali so udeleženci češke dame. Brzjavno ali pismeno pozdravili so slavnost med drugimi načelnik osrednjega odbora gospod profesor Orožen in tajnik gospod Hauptmann, universitetni profesor dr. Johannes Frischau in gospod profesor Stifter iz Ruskega. Zelo pohvalno omeniti moramo tamburaški zbor, ki je neumorno sviral slovanske komade. Glasila se je tudi lepa naša narodna pesem. Sklepajoč to naše skromno poročilo, kličemo savinjski podružnici: »Vivat, crescat, floreat« in »Slovenskemu planinskemu društvu: »Živio naša vrla planinska straža!«

Občni zbor duhovskega podpornega društva se boode vršil, kakor je bilo svoječasnno naznanjeno, v četrtek dne 20. avgusta. K obilni udeležbi se vabijo člani.

Učiteljska vest. Nadučitelj g. Ferdinand Kalinger v Toplicah je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za šolske okraje Kranj in Radovljica.

Markhl v ternu za svetnika v Celju. Neverjetno zveni novica, da je znani Markhl predlagan za svetnika pri okrožnem sodišču v slovenskem okraju celjskem. To je oni Markhl, ki je zadnjič v sveti jezi zarlenčal, da je provokacija, če ga kdo, kadar govori kot uradni predstojnik, slovenski kaj povpraša. Poslanci pozor!

Romarjem na Sveto Goro in v Oglej se naznanja, da se je do sedaj toliko oseb oglasilo, da je posebni vlak zagotovljen. Kdor se misli še udeležiti, ni treba, da se še posebno oglasi, ker je za posebni vlak število že zadostno; zadostuje, da si pravočasno oskrbi vozni listek. Kakor hitro bo dokončan dogovor s železničnim vodstvom se vse potrebno in tudi dan romanja objavi.

Jubilej zaslužnega moža. Iz Železnikov smo dobili v soboto naslednjo brzojavko: »Danes obhaja naš organist nadučitelj g. Josip Levičnik biserni jubilej šestdesetletnico svojega organistovskega »suzbovanja«. — Bog ohrani g. nadučitelja še dolgo vrsto let tako vstrajno delujočega za narod in čast Božjo!

Vega je naš! G. profesor Hauptmann se je mudil več dni v Moravčah, nabral potrebno snov v farnih maticah, ogledal rojstni kraj Vegov, in je tako po trudapolnem delu temeljito dokazal ravno ob 100letnici Vegove smrti njegovo slovensko pokolenje. S tem mu je pač postavil spomenik »aere perennis«, trdnjši in lepši, kot iz marmorja in brona. Baron Vega je naš! To pa je treba svetu še na drug način pokazati.

Umrli je v Mariboru a. kr. davčni kontrolor Andrej pl. Lehmann v 43 letu svoje starosti.

Nesreča na vipavski železnici. V petek popoldne okoli jedne ure, ko se je bližal popoldanski vlak Gorici, približal se je, tam kjer prereže železnica mirensko cesto, železniškemu tiru voz, pred katerega je bil vprežen jeden konj, in na katerem je sedela neka Standžanka po imenu Ana Devetak s tremi nedoraslimi otroci. Strojvodja je sicer zvižgal, a za te zvižganje se

ni prav nič brigal ne konj, in tudi ne oni, ki ga je vodil. Trčila sta toraj skupaj konj in vlak, ker ni bilo mogoče strojevodji vlaka tako naglo ustaviti. Prav, kakor da bi imela tu vmes kaka nevidna moč svojo roko, odtrgal je vlak konja od voza ter ga zalučil več m v stran, a samega brez voza. Ko se je namreč vlak ustavil, in so popotniki izstopili iz železniških vozov ter se podali na mesto nesreče, našli so konja, ki je ubit ležal na tleh, dočim je žena z otroci na vozu ostala popolnoma nepoškodovana.

Umrli je na Kalcu hčerka g. M'h. Gostiša gđ. Franica Gostiša v 27. letu svoje dobe. Pogreb je bil v soboto.

Bohinjska železnica. Kakih 20 hrvatskih delavcev, ki so delali na črti bohinjske železnice pri Plaveh, začelo je štrajkati, ker se jih slabše plačuje nego italijanske delavce. — V predoru pod Kostanjevico delajo po dnevu in po noči. — Železniški most čez Sočo pri Solkanu, katerega dolžina boode znašala kakih 80 m, obstajal boode iz jednega samega oboka brez stebrov v vodi.

Cirkus Viktor pride 23. t. mes. v Kranj.

47. pešpolk na Kranjskem. Včeraj je odšel iz Gorice pešpolk št. 47 na vojaške vaje na Kranjsko.

Prestavljen je k okrajnemu glavarstvu v Sloveni gradec iz Mürzuschlaga adjunkt g. J. Fekonja.

Nesreča v gorah. Pri Sv. Nikolaju nad Laškim je padel z neke skale gostilničar iz Pilštajna gospod F. Čepin in obležal mrtev.

V kamniškem zdravilišču je bilo do 10. avgusta 217 gostov.

Odpravljeni preki sod. Preki sod v okraju Križevci na Hrvatskem je odpravljen.

Škode v Bovecu je požar napravil nad 1 milijon K.

Huda nevihta v debelo točo je prihrumela 13. avgusta v Črešnice. Sadja in grozdja je veliko na tleh, kar ga visi, je zdrobljeno; listje je posmukano. Voda je razdirala in pri Francu Brglez na Kamni gori je strela užgala pod. Odkod bomo plačali ubogi siromaki 176% občinskih doklad? — Šola je zavoljo celjskega kašlja zaprta že od 4. julija.

Nemški paromlin hočejo ustanoviti Nemci v Celju.

Nove železnice. Iz Dunaja se poroča, da je železniško ministerstvo že sklenilo trasiranje železnic Polzela-Kamnik in Rečica-Gornjigrad. Izdajanje splošnega načrta za železnico Kamnik Polzela se je poverila celjskemu inženjerju Lindauerju, gornjegrajska proga pa dunajskemu inženjerju Rindlu. Zadelo se boode trasirati že ta mesec.

Požar v Vačah. K požaru v Vačah se poroča, da je pogorelo 42 hiš s postranskimi poslopji. Tudi ljudska šola je pogorela. Rodbina nadučitelja g. Nagu se je z največjo silo rešila. Pogorelo ji je vse. Na pošti so zgorele vse poštne pošiljke, razen nekaj denarja, katerega so rešili. Od strahu je umrla babica Marija Zupandič. Pri gašenju je več ognjegasev omedlelo. Škode je četr milijona kron. Zavarovanega je bilo jako malo. Tri osebe je ranilo padajoče tramovje. Ogenj se je pojavil v petek ob 10 uri dopoldne v neki hiši sredi trga.

Pešpolk št. 97 v Kamniku. Iz Kamnika se nam piše: Pešpolk št. 97 je nastanjen od petka v Kamniku ter si je pridobil takoj srca prebivalstva. Častniki se odlikujejo z izredno prijaznostjo, godba se pa odlikuje z umetnim aviranjem. Domače skladbe občinstvo glasno odobruje. Danes priredi godba koncert za pogorelce v Bovecu. V torek bo vojaška maša na prostem ob 8. uri. Ob 9. uri se udeleži častništvo tudi slovenske maše v mestni župni cerkvi, pri kateri boode sviral kamniški orkester.

Hrvatje mej Sloveni. Na Velike maše dan 15. avgusta je priredilo središko bralno društvo »Edinost« s sodelovanjem dijakov veselico, ki je prav dobro vspela zaradi jako lepega vremena. Tudi bratje Hrvatje iz Varaždina so prišli na slavnost. Hrvatski »Sokol« iz Varaždina je prišel tudi na sokolsko slavnost v Ljutomer.

Strela. Iz Gorij se nam piše: V noči 16. t. mes. je udarila strela v kozolec tukajšnjega posestnika Jurija Smolej. Imeli smo hudo nevihto, vendar druge škode ni bilo.

Ulom v Trbovljah. Dne 9. t. m. ponoči je v Trbovljah bilo vljomljeno v pisarno cementne tovarne in je tat odnesel okoli 50 kron. Sumljiv tatvine je bil pisar Frano Jakup, ki je bil po tatvini pobegnil iz Trbovlj. Včeraj je mestna policija zasačila v Ljubljani in ga aretovala. Odnegli so ga k okrožnemu sodišču v Celje.

V Ilirski Bistrici je umrl 15. t. m. po dolgi in mučni bolezni, katero je potrpežljivo in vdano v božjo voljo prenašal, g. Ivan Tomšič, po domače Ive, posestnik in veletržec, zapustivši vdovo in štiri nedorastle otroke. Bil je v bolezni večkrat previden s sv. zakramenti; pokopan je bil slovesno v nedeljo 16. t. m. Mož je bil podjeten in je dal po svoji obsežni trgovini,

posebno z lesom, ljudem mnogo zaslužka, ter je bil s svojimi ljudmi vedno prijazen in pošten, tako da se ni nikdar nobeden zoper njega potožil. Naj poživaj v miru!

Veliki koncert priredi moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ormožu s prijaznim sodelovanjem ženske popružnice, gđ. M. in T. Šupca, g. dr. Bela Stuhec-a, g. F. Serajnik-a in slavne varaždinske meščanske godbe na vrtu gostilne g. Kalchbrenner-ja v Ormožu na nedeljo, 23. avgusta t. l. Vstopnina 2 K. Začetek točno ob 4. uri popoldne.

Veselje in žalost. Od Št. Jurja pod Kumom se nam piše: Vdova Suzana Gradišek je kupila farni cerkvi nov veliki zvon, težak 1910 kil. Z veseljem in spremljanjem Radeške godbe pripeljali so ga sv. Lovrenca dan ob 9. uri zvečer z Zidanega mosta. Pol ure kasneje pa je bil hlev g. župana Leop. Kneza v ognji tako naglo, da še živine ni bilo mogoče rešiti vse. Zgorela sta dva lepa konja, ki sta zvon vozila in dvoje goved, velik hlev, šupa in drvarnica. Z velikim naporom se je rešilo ostalo poslopje, bila je nevarnost tudi za Četež.

Ljubljanske novice.

Smrt na slavnosti. Jožef Kordiš, doma iz Globokega na Gorenjskem, je prišel kot bivši udeleženec okupacije Bosne in Hercegovine na slavnost 25 letnice v Ljubljano. V Lassnikovi veži ga je zadela kap. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl. Pogreb je bil danes ob 2 uri popoldne. Pogreba se je udeležil slavnostni odbor, ki je svojemu tovarišu položil na krsto lep venec.

25 let star komis. Na slavnosti 25 letnice okupacije Bosne in Hercegovine je kazal g. Ivan Svetin komis, katerega so spekli Turki 16. avgusta l. 1878 pri Travniku. G. Svetin, ki je takrat služil pri 10. stotnji 3. bataljona 17. pešpolka, si je takrat komis spravljal za spomin.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand je včeraj popoldne odšel s 27. pešpolkom v Skofjo Loko.

Vojaška vest. Danes se je peljal skozi Ljubljano pešpolk št. 47. iz Gorice proti Kranju. Pešpolk št. 27 in dve bateriji topničarjev so se peljali na vojaške vaje proti Kranju, kjer bo jutraj slovesna vojaška sv. maša povodom cesarjevega rojstnega dne. — Danes jutraj ob pol 6 uri odkorakal je brambovski pešpolk iz Ljubljane. Polk boode imel danes vaje na poti proti Lukovci, kjer ostane čez noč, jutri pa poide na Mažarsko. Glavne vaje boodejo okoli Wildona. Mej včerajšnjim odhodom 27. pešpolka je prišlo dvema vojakoma slabo. Po mestu se celo govori, da je eden vojak na maršu umrl. Iz Škofje Loke pojde 27. pešpolk v Kranj in na Koroško, kjer boodejo v bližini Celovca vaje.

Poštni uslužbenci so imeli včeraj mašo pri sv. Jakobu povodom bližnjega dne. Spremljala jih je godba.

Trnovski župnik č. g. Vrhovnik je šel za nekaj dni na potovanje.

Bicikelj ukradel. Otonu Janeschu, tehniku na sv. Petra cesti št. 8, je včeraj popoldne neznan tat ukradel iz veže bicikelj, vreden 100 kron.

Nezgoda na cesti. Anton Erzinc, hlapec pri Zalarju v Cerkvenih ulicah št. 11, peljal se je danes zjutraj s praznim vozom na polje. Z njim peljal se je uravjevin Ivan Bardorfer, stanujoč ravnotam. Na Dun. cesti se je pri mitnici pri sv. Krištofu splašil konj nekega voza, skočil na kraj ceste in zadel s tako silo ob cestni mejnik, da je Ivan Bardorfer padel z voza in si zlomil desno roko nad kozolcem. Ponesrečeni deček je bil z rešilnim vozom prepeljan v deželno bolnico.

Odlikovanje domače obrti. Lastnik tukajšnje tvornice papirnatih izdelkov g. Jos. Petrič je bil na mednarodni razstavi obrtnih in higijskih izdelkov, ki se je vršila v Budimpešti pod pokroviteljstvom cesarjevim, odlikovan za svoje sklopne kartone s prvim darilom z zlato svetinjo in diplomom, ki se vidi v njegovi prodajalnici na Sv. Petra cesti št. 2. G. Petrič ima v svoji tovarni upešlovljenih 50 domačinov in lahko konkurira z vsakim tujim podjetjem.

V Ameriko Dne 15. t. m. odpotovalo je odtod 78 oseb v Ameriko, dne 16. t. m. pa 10 oseb.

Iz Amerike domov. Danes zjutraj pripeljato se je iz Amerike 80 oseb. Odtod so se odpeljali v svoje domače kraje.

Samomor. Danes ponoči se je v Spod. Šiški v gozdu nad cerkvijo obesil Adam Vizjan, star 19 let, sedlarski pomočnik pri Keržidu. Kaj je mladega fanta napotilo, da si je sam končal življenje, ni še znano.

Sleparica. V soboto okoli 8. ure zvečer prišla je v gostilno Ivane Tomšič na Opekarski cesti št. 46 pit neka ženska, stara okoli 40 let. Spila je četr vina in je plačala z brezvredno znamko. Tomšičeva je mislila, da je ženska dala 20 vinarjev in je znamko spustila v žep. Toda ženska je gostilničarko opozorila, da ji je dala zlat za 10 kron in da ji mora dati 980 h nazaj. Tomšičeva je vzela znamko iz žepa in jo

ogledovala, pa le ni zapazila, da nima nobene vrednosti. Tudi jo aleparka zmotila s tem, da je dejala, da je zlat obrabljen, ker je novi denar tako slab. Tomšičeva je dala nato neznan ženski, ki je imela tudi enega otroka seboj, res 9 K 80 h nazaj in je bila tako osleparjena.

Koncert društvene godbe bo v torek 18. t. m. »pri Hafnerju« sv. Petra cesti na vrtu. Začetek ob 8 uri. zvečer. Vstopnina 40 vinarjev.

Zidarska dela v Ljubljani. Pred novo hišo »Kmetake posojilnice« so položili kamenit tlak. V deželnozborski dvorani so slikarska dela dovršena. Pred vestibulom so prostator zdaj osnažili. Pri vojaškem strelišču odvažajo zemljo in razstreljavajo kameniti svet. Stroški so proračunjeni na 130.000 K, a bodo to svoto gotovo presegle. Poslopje mestne hranilnice bo do zime pod streho. Temelj bo deloma betoniran. Ometavanje in snazjenje hiše arbit. Smielowskega je zunaj končano. Pri Urbančevi hiši so strešni nastavki dodelani. Notranja dela pri novih hišah, ki še niso za uporabo, se izvršujejo v vseh oddelkih (t. j. mizaraka, ključarska, steklaraka i. t. d.), da bodo hiše do Vseh svetih strankam na razpolago. Nekaj okolu 60 zidarjev je že zapustilo Ljubljano.

Dragocen prstan izgini. Henrik Ehrenberger, vseučilišni uradnik je včeraj zjutraj na južnem kolodvoru v sobi za toaleta pozabil na umivalniku zlat prstan z brilantem vreden 100 kron. Ko je čez nekaj časa prišel nazaj v sobo, ni bilo prstana več na umivalniku in nihče ni vedel, kam daje izgini. V sobi se je umival tudi neki potnik, ki je najbrže prstan pobral in se z njim odpeljal.

Zasačeni topničarji. Ulično tablo so sneli danes po noči na Karlovske cesti štiri topničarji in jo sneli v mesto. Na sv. Petra cesti jih je vstavil policaj, na kar so mu pustili tablo in zbežali.

Tatvina. Brezposelna dekla Ivana Ponikvar pokradla je pred dnevi zasebnici Mariji Jeras v Rožnih ulicah št. 35 več kosov perila in obleke, kar je potem vse zastavila v zastavnicu kranjske hranilnice. Policija je včeraj Ivano Ponikvar zasledila in jo prijel.

Podrta hiša. Posestnik Pavel Merzlikar na Illovi je nameraval svojo leseno hišico prezidati in je valed tega že bil odstranil vse štiri lesene stene, tako da je s slamo krita streha slonela le na stebrih. Dne 15. t. mes. pa se je streha podrta in Merzlikar sumi, da mu je kak njegov sovražnik nalašč spodbil jeden stebrič, da se je streha nagnila in se podrta. Mogoče pa je tudi, da je bila podpora, na kateri je slonela streha, nezadostna.

Vstaja na Balkanu.

V monastirskem okraju divja boj ne prestando. Vladna poročila govore o velikih izgubah ustaških čet, privatne vesti poročajo ravno nasprotno, da namreč vstaji zmagnosno prodirajo od kraja do kraja. Boris Sarafov je proglasil celo začasno vlado v okraju monastirskem, ki je skoro ves v vstaskih rokah. Vstaja se je razširila tudi po Stari Srbiji. Tam hodijo selski duhovniki od vasi do vasi in naznanjajo narodni ustanek; ljudstvo se zbira okoli njih v silnih množinah. Vode macedonskega upora naznanjajo, da je dosedanje gibanje šele začetek balkanske vstaje. Pripravlja se revolucija, kakoršne Balkan še ni videl. Potrebno orožje in municijo imajo pripravljeno v velikih zalozah.

Sedaj so tudi diplomatski krogi že prepričani, da je vojna neizogibna. Bolgarija je na pravih vulkanskih tleh. Vlada se že skoro ne more več protiviti narodu, ki enodušno zahteva, da odide bolgarska armada Makedoniji na pomoč. Vlada kliče kneza Ferdinanda domu, a on se menda boji; ker če pride, ali mora napovedati vojno — ali se mu pa zruši prestol, morda slično kot srbskemu Aleksandru.

General Condev in polkovnik Jankov sta hotela oditi preko meje, a policija ju je vjela in odvedla v zapor.

Izpred sodišča.

Porotne obravnave v Ljubljani se prično 31. t. m.

Izpred deželnega sodišča.

Potrjena jestletnem dogodku s o d b a. Zaradi hudodelstva javnega nasilstva in prestopka zoper telesno varnost so bili oproščeni pred tukajšnjim deželnim sodiščem posestnik Jožef Ferjančič, Filip Rončič, oba iz Slapa, in posestnik Filip Cgoj iz Podraga valed proti njim naperjene obtožbe, da so Franceta Turka, kateri se je vračal v spremstvu z neke gostilne v Slapu domu v Gabrije, izven vasi napadli in ga pretepli, med tem ko je spremljevalec ušel. Nato so ga še enkrat pri alapskem pokopališču dohiteli ter zahtevali od njega, da mora plačati za tri litre vina, na kar jim je Turk res dal 1 K 20 h in na daljno zahtevanje še 40 h, da se jih je oprostil. Ker Turk takrat nobenega od napadalcev ni poznal, posrečilo se je še le po preteku tri-

najst h let po orožnikih iste zaslediti, katere je pa sodni dvor od zatožbe oprostil.

Obravnava proti Humbertovim. V četrtak je izjavil bivši notar Amignes, da je videl v Toulouse v rokah Tereze Humbert rentno knjižico, ki se je glasila na njeno ime v znesku 780.000 fr. Tereza Humbert odlično zanika to trditev. Bivši notar Dumort pravi, da je vse svoje premoženje in ves denar svojih klientov žrtvoval aferi Humbertovih, ker jim je zaupal.

Razne stvari.

Najnovejšje od rasnih strani.

Vezuv še vedno bljuje. Velika množina lave se vali proti Pompejem in Ottajanu. Dolžina enega toka lave dosegla je že 850 m, drugi tok, ki je jako močnejši, 750 m. — Čudna operacija. Dr. Boyle, kolinski kirurg v Saint Louis-u, napravil je fenomenalno operacijo. Na prsih ranjenemu 14letnemu dekletu Toomey moral je pregledati srce; zato je moral odpreti srčne kletke, prepilil dve koščici, prodrl je s ščipalkami do pljuč, pograbil srce in je izvlekel iz prsi; seveda je moral prerezati nekoliko arterij, katere so pomočniki njegovi hitro zavezali. Potem pa je srce dobro pregledal, dejal je je zopet na njegovo mesto, zvezal arterije, zašil rano in dekletce bode počasi okrevalo. Tose je zgodilo — v Ameriki. — Gledališčev v Jalu je popolnoma pogorelo. Požar je povzročila zločina roka. Mnogo sumljivih oseb je prijetih. — Nesreča na železnici. Pri Berlinu sta trčila v soboto zjutraj dva vlaka. 5 oseb je težko, več lahko ranjenih. Dve lokomotivi in dva voza sta zelo poškodovana. — Zopet požar na pariški podzemski železnici. V petek je zopet navstal ogenj na pariški podzemski železnici med dvema kolodvoroma, ki je povzročil malo paniko. Ni se dogodila nikaka druga nesreča. — Oče umoril sina in sebe. Predvčeraj zjutraj je mesar Lampel na Dunaju ustrelil svojega nezakonskega sina Erana Kroupko baje zato, ker ga je uničil s svojo zapravljenostjo, in je potem usmrtil tudi samega sebe.

Darovi.

Družbiv. Cirila in Metoda sta ženska in moška podružnica v Ribnici poslali 15 K 40 h namesto brzojavnega po zdrava veliki skupščini v Litiji. Darovale so gospe: Albina Višnikarjeva 2 K, A. Podbojeva 1 K, A. Cenetova 140 K, Ana Murgelova 1 K; gg. Anton Meiaš 2 K, Friderik Leger 1 K, Ivan Novak 2 K, županstvo v Ribnici 3 K, posojilnica v Ribnici 2 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Velike Lašče, 17. avgusta. Včerajšnji shod katoliško-narod. stranke velesijajen. Nad 500 mož navdušeno pritrjevalo dr. Šusteršiču in mu naročalo, naj katoliško-narodni poslanci ne odnehajo, dokler ne dosežejo ljudstvu pravic. Gromovito odobravan tudi oni del dr. Šusteršičevega govora, ki se je pečal z zahtevami Madjarov po madjarskem arm. jeziku. Dr. Šusteršič je dejal, da ako bodo merodajni krogi mnenja, da ne škodi armadi madjarski službeni jezik, tedaj ne more škoditi tudi pri drugih narodih, ako se jim da armadno povelje v njihovem jeziku. To bomo tudi zahtevali. Potem naj Madjari imajo svoj armadni jezik, a tako svojo armado naj plačajo sami, Avstrijci za madjarsko armado ne plačamo niti krajcarja. Shod pozval poslance, naj se v državnem in deželnem zboru najodločneje bore za splošno volivno pravico. Obširneje poročilo sledi.

Dunaj, 17. avg. Danes je nadvojvoda Fran Ferdinand prišel iz Konopišta. Takoj na to je bil v polurni avdijenci sprejet od cesarja. Prestolonaslednik se je po avdijenci takoj podal v vojno ministerstvo, kjer je bil nad eno uro. Mej tem časom je bil sprejet od cesarja Körber, tik za Körberjem pa sta bila pozvana k cesarju načelnik generalnega štaba Beck in vojni minister Pietreich. Te avdijence so v zvezi z madjarskimi postulati.

Dunaj, 17. avgusta. Cesar bo pri svojih avdijencah v Budimpešti sprejel Julija grofa Szaparyja, Kolomana Szella, Weckerla, Andrassyja in Tiszó. Kriza bo skoro gotovo dolgo trajala. Ako

kriza do 31. avgusta ne bo rešena, tedaj cesar kljub temu odpotuje na Dunaj, ker se takrat ondi snide z angleškim kraljem.

Dunaj, 17. avgusta. Profesorjem narodne ekonomije na dunajskem vseučilišču je imenovan baron pl. Wieser v Pragi.

Dunaj, 17. avgusta. Pronuncij Taliani ostane do spomladi na svojem sedanjem mestu.

Celje, 17. avg. Petrovče v zastavah. Mladeniški shod sijajno vspel. Navzočih nad tisoč mladeničev. Izborni govor dr. Medveda v cerkvi vzbudil veliko navdušenje. Pri slavnostnem zborovanju je poleg Kokelja govorilo 8 mladeničev, katerim se je živahno pritrjevalo. Dva tamburaška zbora sta izvajala navdušene slovanske skladbe. Shod miren. Nasprotniki se niso pokazali.

Trst, 17. avgusta. Tu je 22letna Antonija Colucci trikrat zabodla 32letnega Petra Chierellija, ki je po krivici blatil napram njenemu zaročencu njeno čast.

Praga, 17. avgusta. Gasilska slavnost velikanska. Prisotnih nad 15.000 gasilcev. Obhod trajal nad poldrugo uro. Zveza slovanskih gasilnih društev ustanovljena. Slovence zastopalo 6 mož. Gostoljubnost velika.

Lvov, 17. avg. Tu so imeli Rusini shod, na katerem so sklenili, da ako se Madjarom dovoli madjarski armadni jezik, nastopijo proti nagodbi in za personalno unijo.

Lvov, 17. avg. V Kolomeji je več rusinskih gimnazijskih profesorjev discipliniranih. Dolže jih političnih agitacij.

Belgrad, 17. avg. Iz Skoplja se poroča, da je bil nedaleč od Skoplja ruski konzul Mandelstamm ustreljen. Uradno potrjena ta vest še ni.

Belgrad, 17. avg. Na tukajšnjem kolodvoru so zopet konfiscirali zaboj, katerega je poslala dunajska tvrška Kohn & Mittler v Sofijo na nekega zasebnika in naznanila, da so v zaboju žebli. V zaboju so bile patrone. Tvrška mora plačati 34.000 kron kazni.

Belgrad, 17. avg. Sem prihaja vedno več razburljivih poročil iz Makedonije in Stare Srbije. V okraju Skoplje se je srbsko prebivalstvo pridružilo vstašem.

Carigrad, 17. avgusta. Predvčerajšnjim ob 10. uri se je dogodil na progi Skoplje-Solun blizu postaje Zelenikovo dinamični atentat. Tračnica je prebila železniški voz ter ubila dva vojaka. Škoda na progi ni velika. Ob 1. uri po noči je nadzoroval progo posebni vlak; na progi 214 km. zadel je vlak ob dinamično pripravo, ki je deloma eksplodirala. Eden vojak je ubit, štiri ranjeni, trije se pogrešajo. Dalje si ne upajo nadzorovati.

London, 17. avgusta. Zdravje lorda Salisburyja je vedno slabše. Sobe ne more več zapustiti. Njegovi sorodniki so došli sem.

Pariz, 17. avgusta. Na Metropoli železnici je bil zopet požar. Zgoraj je nek voz. Potniki so prestrašeni bežali. Druge nesreče ni bilo.

Zitne cene

dné 17. avgusta 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7:36 do 7:37
april	7:62 do 7:63
Rž za oktober	6:18 do 6:19
Oves za oktober	5:38 do 5:39
april	5:61 do 5:62
Koruzza za avgust	6:17 do 6:18
september	6:17 do 6:18
maj 1904	5:03 do 5:04

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7:79 do 8:10
Rž južne železnice	7:80 do 8:5
Rž	6:45 do 6:60
Jecmen	6:50 do 7:40
ob Tisi	6:20 do 7:30
Koruzza ogrska	6:55 do 6:75
Cinkvanti	7:50 do 8:—
Oves srednji	5:95 do 6:15
Fizol	— do —

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
14	9. zveč.	734.0	20.6	sl. sever	jasno	
15	7. zjutr.	732.6	16.4	brezvetr.	megla	0.0
	2. popol.	730.5	29.4	sr. jzrah.	jasno	
	9. zveč.	729.5	22.8	brezvetr.	del. obl.	
16	7. zjutr.	729.9	19.3	sl. jzrah.		3.4
	2. popol.	733.7	22.8	p. m. sever		
	9. zveč.	736.4	18.0	sl. jzrah.	del. jasno	
17	7. zjutr.	736.8	14.2	sl. svzh.	obl.	0.1
	2. popol.	734.3	20.1	sr. svzh.	pol. obl.	

Srednja temperatura petka 21.0°, normale 19.0°
Srednja temperatura sobote 22.7° normale 18.9°
Srednja temperatura nedelje 20.0°, norm. 18.8.

Dunajska borza

dné 17. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100.25
Skupni državni dolg v srebru	100.15
Avstrijska zlata renta 4%	120.90
Avstrijska krona renta 4%	100.65
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	93.—
Ogrska zlata renta 4%	119.75
Ogrska krona renta 4%	98.70
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90.—
Avstro-ogrsko bančne delnice	15.88
Kreditne delnice	658.25
London vista	239.22
Nemški drž. bankovci za 100 m nem. drž. v	117.32
20 mark	23.47
20 frankov	19.67
Italijanski bankovci	95.15
C. kr. cekini	11.29

Vozni red

junij - oktober

1903

858

s poluletnim koledarjem

v trdnem ovitku dobiva se v prodajalnici

Ničman

Kopitarjeva ulica in v

Turkovi

prodajalnici na Dunajski cesti v Ljubljani.

Cena 20 vin. (10 kr.)

Izšla je knjiga

„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

„SLOVENEČ“

se prodaja

doslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

Blaž N., Dunajska cesta 12.

Brus Maks, Pred škofijo 12.

Dolenc Helena, Južni kolodvor.

Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.

Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.

Tonič Ivan, Florijanske ulice 1.

Vrhovo Ivan, Sv. Petra cesta 52

Elegantne zalepke

3a

šaljivo pošto

vedno v zalogi pri Iv. Bonaču v Ljubljani.
Cena 100 kom. 3 K.

„Katoliška bukvarna“

v Ljubljani

priloga:

Življenje Jezusa Kristusa

francoski spisal O. Didon, poslovenil P. Bohinjec, izdal dr. Anton Jeglič, knez in škof ljubljanski.

Prvi zvezek, stran 1 do 372, broš. 1 K 50 h, elegant. v platno vezan 2 » 50 »

Drugi zvezek, stran 373 do 820, broš. 1 » 50 h, elegant. v platno vezan 2 » 50 »

Tretji zvezek: stran 821 do 1049, broš. 1 » 20 h, elegant. v platno vezan 2 » 20 »

To krasno knjigo priporočamo zlasti bolj omikanim Slovincem.



1069 1—1

Potrli najglobkejšje žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelučno vest, da je Vsega močnemu dopadlo, našo nepozabno in iskreno ljubljeno hčerko, ozir. sestro in svakinjo, gospico

Franico Gostiša

danes ob 7. uri zvečer, po kratki in mučni bolezni, prevideno s svetotajstvi za umir. joče, v 27. letu svoje dobe, poklicati k Sebi v boljše življenje.

Zemski ostanki predrage ranjce preneso se v soboto, 15. t. m. ob 5 uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Gorenjem Logatcu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v župni cerkvi Matere Božje v Gorenjem Logatcu.

Blago rajnko priporočamo v prijazen spomin in molitev.

Kalce, dné 13. avgusta 1903.

Mihael Gostiša oče, Marija Gostiša mati, Mihael, Ivan, Karol, Fran, Josip bratje, Ivanka Murnik roj. Gostiša Dragica Vuković roj. Gostiša, Mici, Lojzika in Rozika sestre, Josip Murnik, Stjepan Vuković svaka.

Zahvala.

1070 1—1

Ginjenim srcem se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za mnogo brojno častilno spremstvo k poslednjemu počitku naše blage, sedaj v Bogu spavajoče hčerke, sestre in svakinje, gospodične

Franice Gostiša.

Posebej se zahvaljujemo za darovane krasne vence, gospodom pevcem za ganljive žalostinke, sploh vsem in vsakemu posebej, ki so prišli od blizu in daleč izkazati premili prerano umrli pokojni zadnjo čast. Ob enem bodi vsem prijateljem, znancem in sorodnikom iskrena zahvala za izkazano sožalje. Bog bodi plač k vsem!

Kalce, 17. avgusta 1903.

Žalujoči ostali.



Neutolažljivim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš predragi nepozabni soprog, ozir. oče, brat, stric in svak, gospod

Ivan Tomšič

posestnik in veletrgovec

danes ob 10 nri zvečer, po dolgi mučni bolezni, v 50. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega ranjcega je bil v nedeljo, dne 16. avgusta ob 6. uri zvečer iz hiše žalosti na pokopališče v Trnovem.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Trnovem.

Predragega ranjcega priporočamo v blag spomin in molitev.

ILIRSKA BIŠTRICA, dné 14. avgusta 1903.

1068 1—1

Žalujoča rodbina.